

Què hi ha darrere l'assassinat de Hariri?

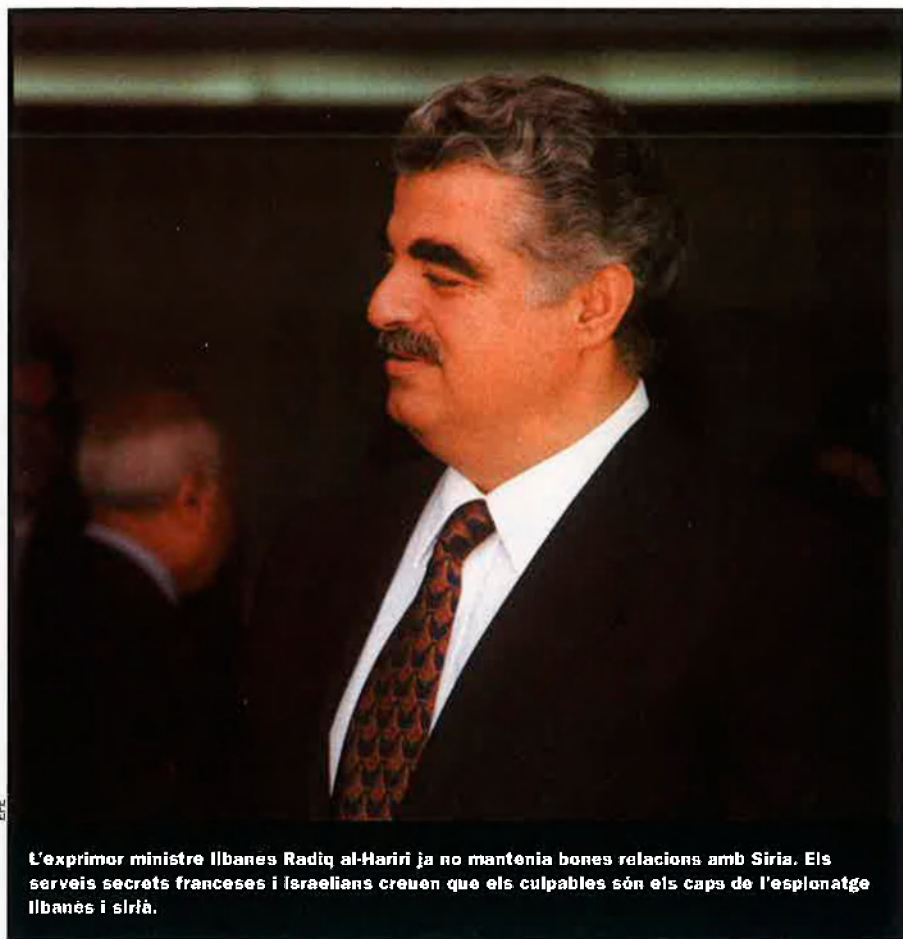
L'assassinat contra l'exprimer ministre libanès Rafiq al-Hariri, el passat 13 de febrer, encara no està aclarit. Algunes investigacions assenyalen el cap dels serveis secrets sirians d'acord amb l'espionatge libanès. Al-Hariri, previsible guanyador de les eleccions que s'han de celebrar a la primavera, era partidari de reconèixer l'estat d'Israel.

Lespectacular atemptat mortal amb cotxe bomba contra l'exprimer ministre libanès Rafiq al-Hariri en ple centre de Beirut de fa dues setmanes, en què també van morir dos ministres del seu partit i sis escortes, ha commogut el Líban quan encara no ha superat les ferides obertes pels quinze anys de guerra civil (1975-1990) que van devastar el país. L'assassinat de Hariri i la sospita que Damasc hi està involucrat ha estat el detonant d'una llarga tensió latent entre faccions libaneses favorables i contràries a la tutela siriana. D'una banda, l'oposició amenaça amb un "aixecament pacífic" contra el Govern, mentre que el primer ministre els acusa de voler perpetrar un cop d'estat. Paral·lelament, Síria ha començat a distribuir armes entre els grups libanesos afins i alguns dels 1,4 milions de treballadors sirians al país veí. La comunitat internacional també hi ha dit la seva i els Estats Units ja han enviat al Líban un equip per investigar les causes de l'assassinat. L'ONU, sens dubte, ho podria fer pròximament. Però Beirut ha anunciat que boicotejarà els treballs de l'organisme internacional. En aquest escenari de confusió i incertesa en què estan en joc els interessos d'uns quants països, alguns analistes assenyalen que una investigació a fons per aclarir les causes de l'assassinat de Hariri internacionalitzarà el conflicte i tindrà greus conseqüències sobre la regió. Per això, molts creuen que és probable que mai no s'aclareixi el cas ni es coneguin els responsables, com ha succeït tantes vegades al llarg de la turbulenta història recent del Líban.

Atemptat sofisticat. Rafiq al-Hariri havia estat el reconstructor econòmic del Líban, que abans de la guerra civil era coneguda com la "Suïssa àrab". Sota el seu Govern, Beirut va atraure bancs, hotels, turistes i tota mena d'inversions que van tornar a situar la ciutat en primera línia mundial. Hariri, a més, no provenia de cap de les tradicionals famílies polítiques, era un home respectat pels seus conciutadans i només tenia enemics en el terreny polític. Molt probablement, el mòbil de l'atemptat va ser polític. Pel que fa a l'autoria, l'oposició acusa obertament el règim sirianès de planejar i perpetrar el crim amb la complicitat del Govern libanès. L'instint d'acusar Damasc abans d'investigar-ne les causes és important en la mesura que reflecteix un estat d'ànim entre els libanesos, farts dels quinze anys d'ocupació i intervencionisme sirianès. Però cal recordar que les sospites són sòlides i es basen en diverses evidències. La primera és que els terroristes van rebre molt probablement l'ajuda dels serveis secrets d'algun estat perquè disposaven de la tecnologia per anul·lar els sofisticadíssims sistemes de detecció i desactivació d'ones que protegia el comboi blindat de l'exprimer ministre. La reivindicació en vídeo d'un grup desconegut en què apareix un palestí que diu que ha matat Hariri pels seus lligams amb els saudites no convenç ningú. Mentre que les primeres investigacions dels serveis secrets israelians i francesos apunten cap al responsable dels serveis secrets sirians, el general Rostum Ghazala, i el cap de la intel·ligència libanesa, el general Jami al-Sayad.

Tensió amb Damasc. També cal recordar que les relacions entre Hariri i Damasc, que durant la guerra van ser força cordials, havien empitjorat prou en els darrers anys. El primer ministre va fer enfurismar els sirians quan, a partir de l'any 2000, va obrir canals de diàleg privats amb els Estats Units al marge del Ministeri d'Exteriors i la burocràcia prosiriana. Paral·lelament, Hariri pressionava per implantar les reformes suggerides pel Fons Monetari Internacional i el Banc Mundial per aturar la crisi econòmica. Però Síria s'oposava a unes reformes que debilitarien la xarxa d'interessos prosiriana de l'administració de Beirut. Les divergències van començar a fer-se insalvables quan el 2001 Hariri va avançar a un grup d'inversors francesos que el Govern libanès faria tot el possible perquè Hezbollah posés fi a les operacions sobre territori israelià. Damasc no va acceptar que el primer ministre prengués una mesura tan important sense consultar-los, i l'endemà va ordenar a la milícia que reprengués els atacs. Finalment, l'any passat Hariri va dimitir del Govern en protesta per la pròrroga ordenada des de Damasc de la presidència del prosirià Emile Lahoud, que gaudeix d'escàs suport popular, especialment dins la mateixa comunitat cristiana maronita. L'exprimer ministre tenia previst presentar-se a les eleccions presidencials que s'havien de celebrar l'abril o el maig, i tot indica que les hauria guanyat perquè cada cop són més els libanesos que volen desfer-se de la influència siriana.

Pau amb Israel. Un altre fet que ha encès els llums d'alarma a Damasc és que molt recentment, i per primera vegada en la història del conflicte amb Israel, destacats dirigents de l'oposició libanesa han començat a pressionar el Govern de Beirut perquè reconegui Israel i firmi un acord de pau amb l'estat hebreu sense tenir en compte les pressions de Síria en sentit contrari. La setmana de l'assassinat, el mateix Hariri, musulmà sunnita, el líder drus Walid Jumblatt i l'arquebisbe cristià maronita Nasrallah Sfeir van mantenir converses amb el Govern sobre la qüestió. Pel que fa als grups musulmans, sobretot els xiïtes com Amal i Hezbollah, que reben suport econòmic de

L'exprimer ministre libanès Radîq al-Harîrî ja no mantenia bones relacions amb Síria. Els serveis secrets francesos i israelians creuen que els culpables són els caps de l'esplonatge libanès i siríà.

Síria i l'Iran, veuen Israel com un enemic i l'acusen de la inestabilitat del país. El líder de Hezbollah, Hassan Nasrallah, va alertar durant el seu discurs de l'Aixura davant 100.000 xiïtes que un aixecament contra Síria podria dur el país "a una nova guerra civil" i va recordar que el "veritable enemic és Israel".

La voluntat d'assolir la pau amb Israel s'ha vist afavorida per una resolució del Consell de Seguretat de l'ONU, segons la qual la regió de granges de Xabaa, encara ocupada pels hebreus, formava part del territori siríà dels Alts del Golan

Els líders de l'oposició libanesa pressionen el Govern perquè reconegui Israel

abans de la guerra del 1967 i mai no ha estat territori libanès. La voluntat dels membres del Consell de Seguretat és desactivar la principal justificació de Beirut per no parlar amb Tel Aviv i de Hezbollah per atacar Israel.

Paral·lelament, els Estats Units han vist com els seus plans de democratització pel Pròxim Orient fructificaven amb dues eleccions democràtiques (l'Iraq i Palestina). En el cas palestí, la victòria de Mahmud Abbas és vista com una oportunitat d'or per arribar a la pau amb Israel. En aquest escenari d'acords on la pau i la democràcia es fan un lloc a la regió, la dictadura siriana corre el perill de quedar aïllada.

Pressions dels Estats Units. Per la seva banda, els Estats Units han pressionat en un triple front: Beirut, Teheran i Damasc, per afavorir l'entesa entre el Líban i Israel, el gran enemic de Síria i l'Iran. Segons va informar al gener el diari de Qatar *Al-Watan*, els EUA podrien

L'atemptat contra Al-Hariri podria empitjorar el clima polític al Pròxim Orient. Però també és cert que la setmana passada es va produir una insòlita manifestació d'intel·lectuals a Damasc per exigir la sortida de les tropes sirianes del Líban.

inclou el Líban en la llista de països que donen suport al terrorisme si no canvia de posició respecte a Hezbol·lah. El rotatiu àrab recull les declaracions fetes en aquest sentit per l'ambaixador nord-americà a Beirut poc després de la recent reunió entre el primer ministre libanès, Omar Karami, i Nasrallah, líder de Hezbol·lah. El mateix diari citava fonts de Damasc segons les quals els EUA i França han demanat a l'Iran que deixi de donar suport a la guerrilla libanesa a canvi d'alleugerir la pressió internacional sobre Teheran generada pels suposats plans iranians de desenvolupament d'armes nuclears. Alhora, Washington manté la pressió sobre Damasc perquè retiri els seus 16.000 soldats del Líban d'acord amb la resolució 1.559 del Consell de Seguretat i, sobretot, perquè desmantelli el Servei de Reconeixement Sirià i la Intel·ligència General Libanesa, que controlen la vida política del país.

Totes aquestes pressions, sumades a la previsible victòria en les eleccions generals de maig d'un front opositor antisirià unit liderat per Hariri (ara el fill), Jumblatt i Sfeir són considerats per Damasc com una amenaça als seus interessos polítics i econòmics sobre el Líban. El mateix president sirià, Baixar al-Assad, s'ha mostrat preocupat per la possibilitat que els EUA posin a disposició dels centenars de milers de libanesos expatriats als Estats Units i Europa avions espe-

L'assassinat de Hariri ha posat fi a l'acostament entre Washington i Damasc

cial per participar en les eleccions en un intent de reduir a la mínima expressió la presència dels candidats prosirians al Parlament.

L'assassinat de Hariri ha posat punt final a una etapa de gestos diplomàtics entre Washington i Damasc; ara alguns vaticinen un greu retrocés en els esforços de pau a la regió. Però no es pot predir l'efecte de la tempesta política a Beirut i la decisió de l'oposició libanesa de no aturar les protestes fins a la fi de la tutela siriana. Per començar, el dimecres 23 de febrer uns 150 intel·lectuals van participar en la primera manifestació de la història a Damasc per exigir la retirada de les tropes sirianes del Líban. L'endemà el ministre de Defensa sirià va anunciar una retirada parcial de les seves tropes desplegades al Líban. Damasc n'ha pres bona nota.

Jordi Llaonart